

Ágætu fundargestir.

Ég vil byrja á því að bjóða ykkur öll velkomin á þessa ráðstefnu um varnir gegn peningabætti. Það er ánægjulegt að sjá hversu mikill áhugi er málinu.

Það er einvalahópur ræðumanna sem bíða handan hornins. Ég þakka forstjóra FME og fulltrúum ríkislögreglustjóra fyrir að gefa sér tíma til vera með okkur í dag. Ég vill einnig þakka norsku vinum okkar fyrir að taka sér tíma til að taka þátt í þessari ráðstefnu mitt í skammdeginu. Ekki þarf að fjölyrða um að sérfræðipækning Norðmanna á ýmsum sviðum hafa oft komið Íslendingum vel. Í dag erum við svo heppin að fá að hlýða á sérfræðinga um varnir gegn peningabætti frá DNB Bank, norska fjármálaeftirlitinu og frá FNO, sem eru systursamtök SFF í Noregi. Áður en lengra er haldið vil ég þakka FNO fyrir mikið og náð samstarf gegnum árin en það hefur reynst SFF ómetanlegt.

Samtök fjármálafyrirtækja hafa frá stofnun lagt mikla áherslu á þennan málaflokk og átt um hann gott samstarf við stjórnvöld. Hér eru nokkur dæmi um það:

- Hópur sérfræðinga í vörnum gegn peningabætti hjá aðildarfélögum SFF myndar sérstakan peningabættishóp innan samtakanna sem fundar reglulega. Hlutverk hópsins er að fylgjast með breytingum á alþjóðlegu regluverki og innlendum laga- og reglubreytingum. Á síðastliðnum 6 árum, frá því að lögin um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka voru sett árið 2006, hefur þeim verið breytt 7 sinnum, m.a. vegna ábendinga Financial Action Task Force (FATF) um það sem betur má fara í löggjöf hér á landi. Fyrir þá sem ekki þekkja þá er FATF samstarfsvettvangur ríkisstjórna í baráttu gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka.
- SFF hafa einnig staðið að gerð fræðsluefnis fyrir aðildarfélög og viðskiptavinum þeirra um þær reglur sem fjármálafyrirtæki starfa eftir á þessu sviði.
- Þá eiga samtökin fulltrúa í nefnd atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins um aðgerðir gegn peningabætti og annast m.a. miðlun upplýsinga frá stjórnvöldum og FATF til fjármálafyrirtækjanna í gegnum þá nefnd. Það verður þó að segja eins og er að sú nefnd er ekki mjög virk og án efa mætti skilgreina hlutverk hennar betur í því skyni að styrkja samstarf einkageirans og hins opinbera geira á þessu sviði.
- Síðast en ekki síst hafa samtökin í gegnum tíðina staðið fyrir málstofum um þetta málefni og m.a. fengið til sín fyrirlesara frá peningabættisskrifstofu ríkislögreglustjóra og FME. Að þessu sinni var ákveðið að ganga skrefinu lengra og fá jafnframt erlenda sérfræðinga til að miðla af sinni reynslu. Án efa getum við lært af frændum okkar á þessu sviði eins og mörgum öðrum.

SFF leggja ríka áherslu á að íslenski fjármálageirinn standi vel að vörnun gegn peningabætti og hryðjuverkum í sinni starfsemi. Aðildarfyrirtæki SFF sinna viðamikilli upplýsingaöflun til að þekkja sína viðskiptavinum eins og lög gera ráð fyrir og nota hérlendir viðskiptabankar og sparisjóðir allir alþjóðlega viðurkennd

greiningarkerfi á viðskiptamynstri viðskiptavina til að greina óeðlilegar hreyfingar á fjármunum.

Við skulum ekki gleyma því að peningþvætti getur birst í mörgum myndum og það eru langt frá því einungis fjármálafyrirtæki sem hafa þar hlutverki að sinna. Löggin ná til fjármálafyrirtækja, líftryggingafélaga, lífeyrissjóða, váttryggingamiðlara, lögmanna, endurskoðenda, gjaldeyrismiðlara, fasteigna –, fyrirtækja- og skipasala o.fl. Það vekur athygli að á árinu 2010 bárust 413 af 414 tilkynningum til lögreglunnar um peningþvætti frá fjármálafyrirtækjum, og árið 2009 voru þær 483 af 484. Þær tölur undirstrika hversu föstum tókum fjármálageirinn hefur tekið þessi mál.

SFF hafa nokkrar áhyggjur af því að svo virðist sem sáralítt fjöldi tilkynninga leiði til frekari aðgerða af hálfu stjórnvalda. Þótt vissulega geti hluti færslna sem tilkynntar eru átt sér eðlilegar skýringar þegar nánar er skoðað má ætla að einhver hluti séu vísbendingar um brot gegn lögnum. Sárafá dómafordæmi eru hins vegar til á þessu sviði, þar sem fátítt að ákært sé á þessum grunni. Þetta er umhugsunarvert þar sem fordæmi dómstóla hljóta að vera mikilvægur þáttur í að varða leiðina fyrir því að löggjöf á þessu sviði nái sem best tilgangi sínum.

Að mati samtakanna er mikilvægt að tryggja að reglulegt samtal fari fram milli stjórnvalda og tilkynningarskyldra aðila um hvernig hægt er að tryggja sem bestar varnir gegn peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka. Þetta samtal á sér stað núna við FME, peningþvættisskrifstofuríkislögreglustjóra og atvinnuvegaráðuneyti og hefur þar í mörgum atriðum tekist vel til. Eitt af því sem full ástæða er til að skoða er hvort ekki eigi að auka aðkomu skattfirvalda að málaflokknum.

Í skýrslu peningþvættisskrifstofu RLS kemur fram að engin tilkynning barst um fjármögnun hryðjuverka á árunum 2009 og 2010. Reynsla nýliðinna ára hefur hins vegar sýnt okkur að við verðum ekki síður að vera á verði gagnvart þeirri hættu.

Ég set punktinn hér og bið fundarstjóra, Hákon Má Pétursson að taka við stjórn fundarins.